

Sag C-595/21**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

27. september 2021

Forelæggende ret:

Bayerisches Verwaltungsgericht Ansbach (Tyskland)

Afgørelse af:

22. september 2021

Sagsøger:

LSI – Germany GmbH

Sagsøgte:

Freistaat Bayern

Hovedsagens genstand

Fødevarerlovgivning – forordning nr. 1169/2011 – artikel 17, stk. 5, sammenholdt med bilag VI, del A, punkt 4 – fortolkning af begrebet »varebetegnelse«

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Fortolkning af EU-retten, jf. artikel 267 TEUF

Præjudicielle spørgsmål

- 1) Skal begrebet »varebetegnelse« i bilag VI, del A, punkt 4, i forordning (EU) nr. 1169/2011 fortolkes således, at det har samme betydning som »varebetegnelse for fødevarer« som omhandlet i artikel 17, stk. 1 til 3, i forordning (EU) nr. 1169/2011?
- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende:

Er »varebetegnelse« den betegnelse, under hvilken en fødevarer udbydes i detailhandelen og i reklamer, og som fødevareren er alment kendt under blandt forbrugerne, også selv om der i denne forbindelse ikke er tale om en varebetegnelse for fødevareren, men om en beskyttet betegnelse, et varemærke eller et fantasinavn som omhandlet i artikel 17, stk. 4, i forordning (EU) nr. 1169/2011?

3) Såfremt det andet spørgsmål besvares bekræftende:

Kan »varebetegnelsen« også bestå af to bestanddele, af hvilke den ene er en varemærkeretligt beskyttet artsbetegnelse eller et overordnet begreb, som ikke vedrører den enkelte fødevarer, men som i relation til de enkelte produkter suppleres af en tilføjelse (som andet led af produktets navn), der specificerer fødevareren?

4) Såfremt det tredje spørgsmål besvares bekræftende:

Hvilken af varebetegnelsens to bestanddele skal der tages udgangspunkt i med hensyn til de ledsagende oplysninger i henhold til bilag VI, del A, punkt 4, litra b), i forordning (EU) nr. 1169/2011, når varebetegnelsens to bestanddele er gengivet på emballagen i forskellig størrelse?

Anførte EU-retlige forskrifter

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1169/2011 af 25. oktober 2011 om fødevarerinformation til forbrugerne, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1924/2006 og (EF) nr. 1925/2006 og om ophævelse af Kommissionens direktiv 87/250/EØF, Rådets direktiv 90/496/EØF, Kommissionens direktiv 1999/10/EF, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/13/EF, Kommissionens direktiv 2002/67/EF og 2008/5/EF og Kommissionens forordning (EF) nr. 608/2004 (EUT 2011, L 304, s. 18), 18. betragtning, artikel 17 samt bilag VI, del A, punkt 4

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 882/2004 af 29. april 2004 om offentlig kontrol med henblik på verifikation af, at foderstof- og fødevarerlovgivningen samt dyresundheds- og dyrevelfærdsbestemmelserne overholdes (EUT 2004, L 165, s. 1), artikel 2, nr. 10), samt artikel 54, stk. 1, og stk. 2, litra b)

Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, artikel 16

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Sagsøgeren fremstiller et produkt, som markedsføres under handelsbetegnelsen »BiFi The Original Turkey«, og som sælges i detailhandelen som en færdigpakket

fødevarer. Til fremstillingen anvendes palmefedt og rapsolie. »BiFi The Original« er i henhold til tysk varemærkelovgivning et ord/figurmærke, i henhold til EU-lovgivningen et figurmærke.

- 2 Fødevarerkontrolmyndighederne kritiserede fødevarernes mærkning og traf den 7. januar 2019 en afgørelse, i hvilken de bl.a. fastsatte følgende:

»Det forbydes [sagsøgeren] at sælge produktet med betegnelsen [»]Geflügel-Minisalami mit pflanzlichem Fett und Öl[«] (»minisalami af fjerkræ med vegetabilsk fedt og olie«) under den i det primære synsfelt anførte varebetegnelse [»]BiFi 100% Turkey[«] [...] uden oplysninger om de [som erstatning] anvendte ingredienser i umiddelbar nærhed af varebetegnelsen i en skriftstørrelse, hvor x-højden er mindst 75% af varebetegnelsen, og som ikke er mindre end den minimumsskriftstørrelse, der er fastsat i artikel 13, stk. 2 [i forordning nr. 1169/2011].«

- 3 Sagsøgeren har med sit sagsanlæg ved den forelæggende ret anfægtet denne afgørelse.
- 4 I andet kvartal i kalenderåret 2019 ændrede sagsøgeren mærkningen. Deklarationen i det primære synsfelt på emballagens forside har herefter lydt »BiFi The Original« og – alt efter emballagens størrelse – enten ved siden af eller under »Turkey«. Over ordet »Turkey« er der et billede af en sort kalkun. På emballagens bagside bliver fødevareren før listen over ingredienser betegnet som »Geflügel-Minisalami mit Palmfett und Rapsöl« (»minisalami af fjerkræ med palmefedt og rapsolie«). »BiFi«, »The Original« og »Turkey« fremstår med forskellige skriftstørrelser, hvor »BiFi« er skrevet med den største og »The Original« med den mindste skriftstørrelse.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 5 Forbuddet i den anfægtede afgørelse baserer sig på artikel 54, stk. 1, og stk. 2, litra b), i forordning nr. 882/2004. Forudsætningen for nedlæggelse af forbud mod at sælge en fødevarer er en »manglende overholdelse« som omhandlet i artikel 2, nr. 10), i forordning nr. 882/2004. I den foreliggende sag kan der foreligge en manglende overholdelse af den fødevareretlige bestemmelse i artikel 17, stk. 5, sammenholdt med bilag VI, del A, punkt 4, i forordning nr. 1169/2011. I den omtvistede fødevarers tilfælde er betingelserne for nedlæggelse af forbud opfyldt. Den almindeligt oplyste, rimeligt opmærksomme og velunderrettede gennemsnitsforbruger (jf. dom af 16.7.1998, Gut Springenheide og Tusky, C-210/96, EU:C:1998:369, præmis 31) må forvente, at en spegepølse er fremstillet med animalsk fedt. Dette animalske fedt er i det foreliggende tilfælde erstattet af vegetabilsk fedt (nærmere bestemt palmefedt og rapsolie).

Om det første og det andet præjudicielle spørgsmål

- 6 For så vidt angår den konkrete udformning af mærkningen, jf. artikel 17, stk. 5, sammenholdt med bilag VI, del A, punkt 4, i forordning nr. 1169/2011 er det afgørende, hvordan begrebet »varebetegnelse« i forordningens bilag VI, del A, punkt 4, skal fortolkes.
- 7 Efter sagsøgerens opfattelse har »varebetegnelse« samme betydning som varebetegnelse for fødevarer som omhandlet i artikel 17, stk. 1, i forordning nr. 1169/2011. Sagsøgte har derimod gjort gældende, at »varebetegnelse« og varebetegnelse for fødevarer som omhandlet i artikel 17, stk. 1, er to principielt forskellige retlige begreber. En »varebetegnelse« kan således være varebetegnelsen for en fødevarer, men kan også være et fantasinavn eller et varemærke, jf. artikel 17, stk. 4, i forordning nr. 1169/2011. Den forelæggende ret mener sig ikke i stand til at fastslå med sikkerhed, hvilken af de to nævnte fortolkninger, der er korrekt, eller hvordan begrebet skal fortolkes.
- 8 **Ordlyden** giver mulighed for begge fortolkninger. Med udgangspunkt i betydningen af begrebet »varebetegnelse« henviser denne efter naturlig sproglig forståelse til den betegnelse, som produktet almindeligvis benævnes med henblik på at afgrænse det fra andre produkter. Dette kan dog være såvel varebetegnelsen for fødevarer som omhandlet i artikel 17, stk. 1, i forordning nr. 1169/2011 som en anden betegnelse, under hvilken fødevarer udbydes over for forbrugerne i detailhandelen og i reklamer, og under hvilken betegnelse forbrugerne generelt kender fødevarer – herunder et varemærke eller et fantasinavn som omhandlet i forordningens artikel 17, stk. 4.
- 9 **Systematikken** i forordning nr. 1169/2011 giver heller ikke nogen sikre holdepunkter. Således kan artikel 17, stk. 5, i forordning nr. 1169/2011 på den ene side tages til indtægt for, at der ved varebetegnelse skal forstås varebetegnelsen for fødevarer som omhandlet i forordningens artikel 17, stk. 1, eftersom det af artikel 17, stk. 5, fremgår, at der i bilag VI er fastsat særlige bestemmelser om varebetegnelsen for fødevarer. På den anden side fremgår det også af artikel 17, stk. 5, at der i bilag VI er fastsat de oplysninger, som skal » ledsage « varebetegnelsen, det vil sige supplere varebetegnelsen for fødevarer. Herimod taler overskriften til del A i bilag VI imidlertid nærmere for, at varebetegnelse og varebetegnelse for fødevarer har samme betydning, eftersom overskriften angiver, at del A's indhold udgøres af oplysninger, der ledsager varebetegnelsen for fødevarer: Her tages der således tilsyneladende udgangspunkt i varebetegnelsen som omhandlet i forordningens artikel 17, stk. 1.
- 10 Da betragtningerne til forordning nr. 1169/2011 ikke indeholder nogen konkrete oplysninger om forordningens bilag VI, del A, punkt 4, er det også svært at træffe afgørelse om bestemmelsens **betydning og formål**. Det følger hverken af forordningens artikel 17, stk. 5, eller forordningens bilag VI, at bestemmelsen har til formål at beskytte forbrugerne mod vildledning, hvilket utvivlsomt er tilfældet med forordningens artikel 7. Ved at benytte en beskyttet betegnelse, et varemærke

eller et fantasinavn som omhandlet i artikel 17, stk. 4, i forordning nr. 1169/2011 afleder lederen af fødevarevirksomheden på sin vis opmærksomheden fra varebetegnelsen for fødevarer, jf. artikel 17, stk. 1, eftersom der normalt reklameres med varebetegnelsen, jf. artikel 17, stk. 5, og eftersom denne varebetegnelse indtager en dominerende rolle i forbrugernes bevidsthed i forhold til varebetegnelsen for fødevarer som omhandlet i artikel 17, stk. 1 til 3. Bilag VI, del A, punkt 4, i forordning nr. 1169/2011 kan således medvirke til at skabe gennemsigtighed og til at oplyse forbrugerne, idet der i hvert fald i de tilfælde, der falder under punkt 4, er sikkerhed for, at der forefindes oplysning om erstattede bestanddele eller ingredienser i samme størrelse som varebetegnelsen i henhold til forordningens artikel 17, stk. 4, på emballagen, hvorved der er sikkerhed for tilstrækkelig oplysning til forbrugerne. I forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt en bestanddel eller en ingrediens er blevet erstattet af en anden bestanddel eller en anden ingrediens, drejer det sig formentlig også om oplysninger, som flertallet af forbrugerne har en åbenlys interesse i som omhandlet i den 18. betragtning til forordningen. Dermed er varebetegnelsen i hvert fald ikke det samme som varebetegnelsen for fødevarer i henhold til artikel 17, stk. 1, i forordning nr. 1169/2011.

Om det tredje præjudicielle spørgsmål

- 11 Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende og det andet spørgsmål bekræftende, opstår spørgsmålet om, hvad der i det konkrete tilfælde er »varebetegnelsen«, eftersom sagsøgeren sælger en række forskellige produkter under varemærket »BiFi«, og dette i hvert enkelt tilfælde med en supplerende tilføjelse, som betegner den pågældende fødevarer.
- 12 Eftersom bilag VI, del A, punkt 4, ligesom den resterende del af forordning nr. 1169/2011 ikke indeholder nogen bemærkninger om betydningen af »varebetegnelse«, indeholder bilaget heller ikke nogen bemærkninger om muligheden for en varebetegnelse, der er sammensat af et overordnet begreb og en specifikation, der er tilpasset det konkrete produkt. Desuden er det som følge af, at bilag VI, del A, punkt 4, i forordning nr. 1169/2011 betinger den heri fastsatte mærkningspligt af, at der i den konkrete fødevarer er erstattet en bestanddel eller en ingrediens, nødvendigt alene at fokusere på denne konkrete fødevarer med henblik på fastsættelse af varebetegnelsen. Når den betegnelse, under hvilken fødevarer er almindeligt kendt i detailhandelen og i reklamer, består af flere bestanddele, så er dette ganske enkelt varebetegnelsen i det konkrete tilfælde. Som følge heraf er der meget, der taler for, at varebetegnelsen kan være sammensat af to eller flere bestanddele.

Om det fjerde præjudicielle spørgsmål

- 13 Såfremt det tredje spørgsmål besvares bekræftende, opstår endvidere spørgsmålet om, for hvilken del af varebetegnelsen den størrelse, som er fastsat i bilag VI, del

A, punkt 4, litra b), i forordning nr. 1169/2011 for de ledsagende oplysninger, gælder.

- 14 Her er flere forskellige fortolkninger mulige. På den ene side kan det være den bestanddel af varebetegnelsen, som har den største skriftstørrelse, der tages i betragtning. Denne fortolkning er den, der er bedst egnet til at opfylde målsætningen om oplysning til forbrugerne. På den anden side kan der tages udgangspunkt i skriftstørrelsen på den bestanddel af varebetegnelsen, som har den mindste størrelse på fødewarens emballage. Til fordel for denne fortolkning taler, at indgrebet i lederen af fødevarer virksomhedens frihed til at oprette og drive egen virksomhed (jf. den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheds artikel 16) med et sådant mærkningskrav kan holdes på et minimum. Endelig kan der også fokuseres på skriftstørrelsen på den bestanddel af varebetegnelsen, som mere præcist beskriver fødevarer og ikke er en artsbetegnelse eller et varemærke.